

Agendapunt 3 (BVD-bijdrage)

1 De veiligheid van het Joegoslavië-tribunaal

De veiligheid van het VN-tribunaal in Den Haag blijft de aandacht houden. Met een zekere regelmaat worden in voormalig Joegoslavië personen gearresteerd die worden verdacht van oorlogsmisdaden. Vervolgens worden zij overgebracht naar de strafgevangenis van Scheveningen.

Er zijn vooralsnog geen aanwijzingen dat er verband bestaat tussen de arrestaties en de poging tot brandstichting die in de nacht van 18 op 19 december is gedaan bij het huis van de Nederlandse ambassaderaad in Bonn.

De 'verdwijning' van een Amerikaanse advocaat die bij het VN-tribunaal is betrokken bleek een gevolg te zijn van persoonlijke problemen.

De politie Haaglanden heeft enige tijd verscherpt toezicht gehouden bij een woonhuis van een Franse rechter van het tribunaal. Dit berustte op een melding dat een persoon zich op verdachte wijze in de omgeving ophield.

2 Bijeenkomst van radicale Kosovaren

Als gevolg van de ontwikkelingen in Kosovo lijkt de Kosovaarse gemeenschap in Nederland te radicaliseren. In december vond een bijeenkomst plaats van de Levizja Popullare e Kosoves (LPK), een marxistisch-leninistische organisatie die tot nu toe weinig aanhang had in Nederland. Deze organisatie beweert de politieke vleugel te zijn van de Ushtria Clirimtare e Kosoves (UCK), het Kosovo bevrijdingsleger, dat de afgelopen tijd diverse aanslagen heeft gepleegd in Kosovo. Tijdens de bijeenkomst bleek dat de circa driehonderd aanwezigen het gebruik van geweld als de enig mogelijke oplossing voor het conflict zagen. De BVD acht het vooralsnog waarschijnlijk dat hun bereidheid tot steun niet verder zal gaan dan het leveren van een financiële bijdrage.

3 Confrontatie VS- Irak: Risico's voor Nederland?

3.1 Inleiding

De huidige controverse tussen Irak en de VN over de toegang van UNSCOM-inspectieteams tot presidentiële paleizen en gebieden lijkt zich toe te spitsen op een gewapend ingrijpen van de VS, met militaire steun van Groot-Brittannië. Hieronder volgt de BVD-inschatting van de mogelijke gevolgen van een dergelijk ingrijpen voor de veiligheid van Nederland. Tevens wordt een tweetal punten ten aanzien van internationale dreiging belicht.

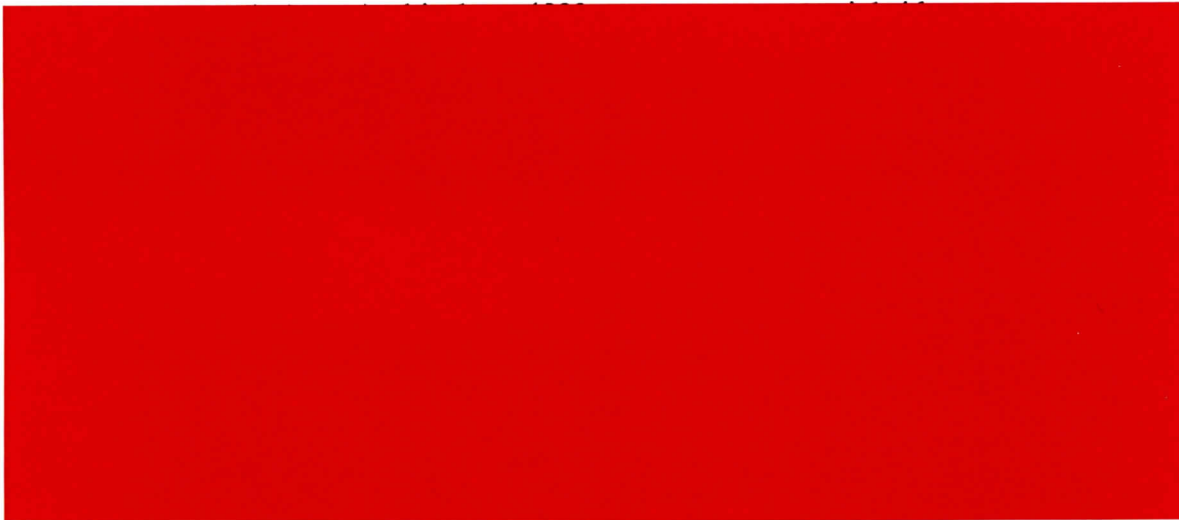
3.2 Gevolgen in Nederland

Een eventueel gewapend ingrijpen van de VS in Irak zal de gemoederen binnen de Iraakse en Arabische gemeenschappen in Nederland niet onberoerd laten. Verwacht kan worden dat in zo'n situatie een deel van deze gemeenschappen uit sympathie met

de lijdende Iraakse bevolking demonstraties(1) opzet tegen de VS-aanvallen op Irak, en dat geldinzamelingen zullen worden georganiseerd om deze bevolking te helpen met medicijnen en voedsel. Dergelijke ontwikkelingen werden tijdens de vorige Golfcrisis, in 1990-91, ook reeds gesignaleerd. Ook zal Saddam Hoessein mogelijk, net als in 1990-91, proberen in te spelen op bestaande ressentimenten onder moslims tegen de christelijke en Westerse wereld. En evenals toen, zal hij ook nu weer slechts op beperkte schaal reacties losmaken onder de moslims in Nederland.

Anderzijds bestaat een groot deel van de Iraakse gemeenschap in ons land (momenteel ca 27.000 personen(2)) uit vluchtelingen die het regime en/of de slechte economische situatie in hun moederland ontvlucht zijn. Afgezien van zorgen om achtergebleven familie, vrienden en bekenden, zullen zij geen sympathie verspillen aan de Iraakse president Saddam Hoessein en zijn regering. Op dit moment lijkt het niet bijzonder waarschijnlijk dat zij tegendemonstraties organiseren. Wel is het mogelijk dat diverse grotere Iraakse oppositiegroeperingen van de gelegenheid gebruik zullen trachten te maken om in het Westen meer steun te krijgen, ook op financieel gebied, voor hun pogingen om autonomie te verwerven of Saddam uit het zadel te krijgen.

Naast eventuele beroering onder de zittende Iraakse, Arabische en moslim-gemeenschappen in Nederland kan een confrontatie tussen de VS en Irak voor Nederland nog het gevolg hebben van een nieuwe vluchtelingenstroom richting ons land uit de Iraakse regio.

(1) Het spits werd afgebeten op 13 februari 1998 door de Iraakse VrouwenVereniging (in oprichting) met een demonstratie in Den Haag. Een petitie die de aandacht vraagt voor de situatie van het Iraakse volk zal worden aangeboden bij de Tweede Kamer en bij de Amerikaanse ambassade.

(2) Cijfers: IND.

(3)

3.3 Internationale dreiging

Een punt van zorg betreft de wijze waarop de Turkse extreem-linkse terroristische organisatie DHKP/C(1) (voorheen DEVSOL) zou kunnen reageren. Tijdens de Golfcrisis van 1990-91 heeft DHKP/C zich vanuit zijn anti-imperialistische ideologie met gewelddadige acties tegen met name de VS gekeerd (een drietal moordaanslagen op Amerikanen in Turkije). DHKP/C houdt zich blijkens een recente publicatie bezig met 'de lessen die getrokken kunnen worden uit de Golfoorlog'. DHKP/C beschikt op dit moment in Europa (inclusief Nederland) over een structuur die de potentie en de middelen heeft om gewelddaden uit te voeren.

4 Massavernietigingswapens in Irak

De United Nations Special Commission (UNSCOM) heeft veel massavernietigingswapens en de voor de overbrenging daarvan geëigende middelen vernietigd. Er zijn echter sterke aanwijzingen dat Irak nog steeds over massavernietigingswapens beschikt.

Zo heeft het land nog steeds biologische wapens en apparatuur om die wapens binnen korte tijd te kunnen aanmaken. Daarnaast beschikt Irak nog over een aanzienlijke voorraad VX, of, in ieder geval, voorlopers en apparatuur om op korte termijn een voorraad VX (en ook andere strijdgassen) te produceren. Ook zijn waarschijnlijk niet alle lange-afstandsraketten en chemische en biologische gevechtskoppen vernietigd.

Het conflict tussen UNSCOM en Irak gaat verder dan alleen het blokkeren van inspectie-activiteiten of het niet willen toegeven van bepaalde feiten omtrent activiteiten in het verleden op het terrein van massavernietigingswapens. Vanaf de eerste inspecties heeft Irak UNSCOM doelbewust misleid. Het land heeft daarbij keer op keer valse verklaringen over zijn activiteiten op dit terrein afgelegd, die pas herzien werden wanneer UNSCOM Irak confronteerde met nieuw bewijsmateriaal. Het is zonneklaar dat Irak handelt in strijd met de resoluties van de Veiligheidsraad.

De uitgebreide maatregelen die Irak treft om UNSCOM te misleiden, vormen een indicatie dat Irak bij beëindiging van het internationaal toezicht opnieuw zal overgaan tot de productie van massavernietigingswapens.

(1) Devrimci Halk Kurtulus Partisi/Cephesi, Revolutionaire Communistische Volkspartij/Frontorganisatie.

5 Kurdish National Congress

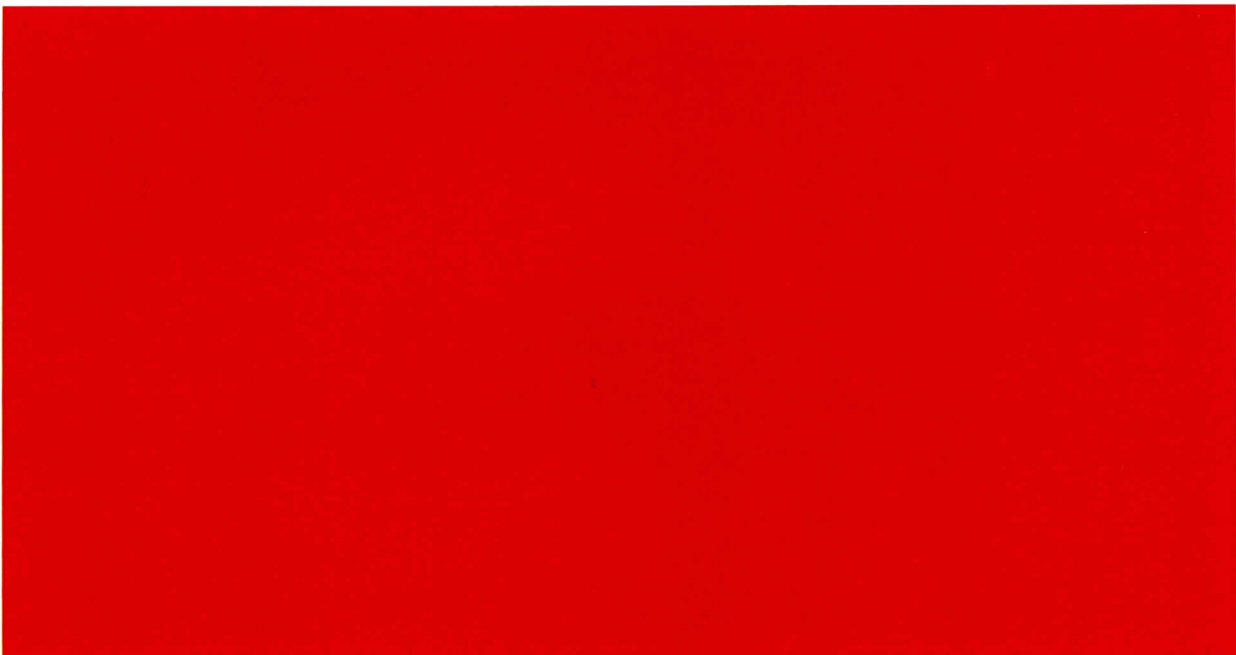
5.1 Betekenis van het 'preparatory committee of the Kurdish National Congress'

Enige tijd geleden is in Europa een voorbereidend comité van het Koerdisch Nationaal Congres opgericht. De voorzitter van dit comité is de Iraakes Kerim Ahmet en deelnemende partijen zijn diverse Koerdische splinterorganisaties. Er hebben onder andere twee vergaderingen in België plaatsgevonden, waarvan de meest recente op 13 en 14 december 1997 te Brussel. Aan Turkse zijde is hier, voor zover bekend, geen ophef over gemaakt.

De doelstelling van het Koerdisch Nationaal Congres kan omschreven worden als het, in de vorm van bijeenkomsten en vergaderingen, tezamen brengen van (vertegenwoordigers van) diverse Koerdische organisaties. Na ongeveer twee jaren van bijeenkomsten als die in Brussel, die hebben plaatsgevonden in zowel Europa als elders, kan gesteld worden dat het Koerdisch Nationaal Congres een overlegorgaan is met slechts beperkte reikwijdte. Na diverse meningsverschillen heeft de onwillige houding van de Iraaks-Koerdische PUK bijvoorbeeld geresulteerd in het afzien van deelname van deze partij aan een Nationaal Congres. De eveneens Iraakse KDP heeft van meet af aan geen heil gezien in het initiatief van een gezamenlijk Nationaal Congres en zal hieraan geen deel hebben.

5.2 Opmerkingen bij Turkse visie op het congres

De samenstelling en doelstelling van het Koerdisch Nationaal Congres zoals verwoord door de Turkse functionaris Oral verlangt enige nuancering. Het Nationaal Congres omvat naast de PKK enkele kleine Koerdische splinterorganisaties en niet, zoals gesuggereerd, alle lagen van de Koerdische nationale beweging en de grote Koerdische partijen. Het dient ernstig te worden betwijfeld of een dergelijk open overlegorgaan tot voornaamste doel het nastreven en oprichten van een separate Koerdische staat op Turks grondgebied heeft. Het zou in ieder geval getuigen van zelfoverschatting te veronderstellen dat een dergelijk Nationaal Congres een separate staat op Turks grondgebied kan verwezenlijken.

18 februari 1998

